

Tüketicinin Korunması ve E-Ticaret Düzenlemelerinde Önemli Değişiklikler

1 Kasım 2024

Geçtiğimiz günlerde Resmî Gazete’de yayımlanan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (“**Kanun Değişikliği**”) ile dijital dönüşüm çabaları çerçevesinde tüketicilerin korunması ve e-ticaret lisans düzenlemeleri konularında önemli birtakım adımlar atıldı.

İşte, e-ticaret lisans ücretlerinde sağlanan kolaylıklar, mevzuata aykırı ticari reklam ve haksız ticari uygulamalara karşı idari para cezalarındaki artışlar, bilgi ve belge sunma yükümlülüğüne aykırılık halinde idari para cezalarındaki değişiklikler, dijital platformlarda tüketici finansmanı işlemlerinin kolaylaştırılması ve doğrudan satış sistemlerine yönelik yeniliklerle dolu bu değişikliklerin detayları...

A. E-Ticaret Lisans Ücretlerinde İndirim Fırsatları ve Teşvikler

Bildiğiniz gibi 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun (“**E-Ticaret Kanunu**”) ile 2022 yılında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarına (“**ETAHS**”) lisans alma zorunluluğu getirilirken yurt dışına yönelik satışlarda lisans ücretinin hesaplanmasına dair bazı istisnalar da E-Ticaret Kanunu’nda yer almıştı (E-Ticaret Kanunu’ndaki söz konusu değişikliklere ilişkin daha önce hazırladığımız bilgi notumuza [buradan](#) erişebilirsiniz, bu konuya ilişkin Danıştay’ın verdiği yürütmenin durdurulması kararı için hazırlamış olduğumuz bilgi notumuza ise [buradan](#) erişebilirsiniz).

Kanun Değişikliği ile lisans ücretinin hesaplanmasına ek istisnalar getirildi ve artık ETAHS’lerin net işlem hacminin, Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (“**ETBİS**”) verileri kullanılarak Ticaret Bakanlığı’nca hesaplanan ETAHS ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının (“**ETHS**”) net işlem hacimleri toplamının %20’sini aşmayan kısmı, ilgili takvim yılı için net işlem hacminden düşülebilecek. Buna göre izleyen takvim yılında gerçekleştirilen,

- ETAHS ve aynı ekonomik bütünlük içindeki ETAHS’lerin e-ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yaptıkları satış tutarlarının, ve
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’ndan alınan teşvik belgesiyle gerçekleştirilen yatırım harcama tutarlarının,

iki katı o takvim yılına ilişkin net işlem hacminden düşülecek.

Diğer yandan, Kanun Değişikliği’nde ayrıca 2024 yılı için yurt dışı satışlar ile teşvik belgeli yatırımların dört katı; 2025 yılı için ise üç katının, lisans ücretinin hesaplanmasında dikkate alınacak net işlem hacminden düşüleceği belirtilmekte.

Bu değişiklikler, ETAHS’ler için büyük fırsatlar sunarken, yüksek teknoloji yatırımlarını teşvik ederek Türkiye’nin e-ticaret sektörünü daha da güçlendirmeyi amaçlıyor. İlerleyen süreçte bu düzenlemelerin sektöre etkilerini hep birlikte gözlemleyeceğiz.

Yürürlük: E-Ticaret Kanunu’nu ilgilendiren bu değişiklikler Kanun Değişikliği’nin Resmî Gazete’de yayımı ile birlikte yürürlüğe girdi.

B. Mevzuata Aykırı Ticari Reklamlar ve Haksız Ticari Uygulamalarda Ağırlaştırılan İdari Para Cezaları ve Uzlaşma İmkânı

Son yıllarda içinde bulunduğumuz ekonomik koşullardaki ani değişimler sebebiyle mevzuata aykırı ticari reklam ve haksız ticari uygulamalara yönelik mevcut idari para cezalarının reklam verenler, reklam ajansları ve mecra kuruluşları nezdinde caydırıcılığını yitirdiği ve yetersiz kaldığı görülmekteydi. İşte bu noktada, kanun koyucunun, tüketicilerin etkin şekilde korunabilmesi amacıyla idari para cezalarının artırılması yönünde düzenleme yapmayı planladığı biliniyordu.

Kanun Değişikliği'nden önceki sistemde, Reklam Kurulu tarafından mevzuata aykırı bulunan bir ticari reklam için uygulanabilecek idari para cezası tutarları sabit olarak belirlenmiş ancak bu ihlal bir yıl içinde tekrar ederse, mevzuatta belirtilen idari para cezası on katına kadar artırılabilirdi. Kanun Değişikliği ile getirilen yeni düzenlemelerle sabit bir tutar öngören bu hüküm kaldırılıp yerine, Reklam Kurulu'na bazı kriterleri göz önünde bulundurarak hem mevzuata aykırı ticari reklamlara hem de haksız ticari uygulamalara yönelik belirlenen alt ve üst sınırlar dahilinde idari para cezası uygulama konusunda takdir yetkisi getirildi.

Reklam Kurulu'nun uygulayacağı idari para cezasını belirlerken göz önüne alması gereken kriterler arasında şunlar yer alıyor:

- Aykırılığın haksızlık içeriği,
- Aykırılık dolayısıyla elde edilen menfaatin veya neden olunan zararın büyüklüğü,
- Aykırılığı gerçekleştirenin kusuru ve ekonomik durumu.

Bu kriterlerin Kabahatler Kanunu'nda yer alan (ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun kararlarından da aşına olduğumuz) kriterlere paralel olduğu görülmektedir.

Kanun Değişikliği ile idari para cezasına konu olabilecek durumlar için herhangi bir değişiklik öngörülmemiş olmakla birlikte, idari para cezası miktarları artırılıp alt ve üst sınırlar getirildi.

(Bilerek boş bırakılmıştır. Bir sonraki sayfadan devam etmektedir.)

Kanun Değişikliği ile idari para cezaları için öngörülen alt ve üst sınırlar ile değişiklikten önce uygulanan idari para cezalarına ilişkin karşılaştırmalı tablomuzu aşağıda bulabilirsiniz:

Değişiklikten Önceki İdari Para Cezaları	Değişiklik ile Getirilen Yeni İdari Para Cezaları
2024 yılında değişiklikten önce mevzuata aykırı ticari reklamlara uygulanacak idari para cezaları:	Kanun Değişikliği ile mevzuata aykırı ticari reklamlara uygulanması öngörülen yeni idari para cezaları:
✓ Ülke genelinde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile ve/veya uydu üzerinden yayın yapan televizyon kanalı veya internet aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 550.059 TL ,	✓ Ülke genelinde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile ve/veya uydu üzerinden yayın yapan televizyon kanalı veya internet aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 600.000 TL'den 6.000.000 TL'ye kadar ,
✓ Yerel düzeyde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 109.988 TL (sürelili yayın ise 54.994 TL),	✓ Yerel düzeyde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 110.000 TL'den 1.100.000 TL'ye kadar (sürelili yayın ise 55.000 TL'den 550.000 TL'ye kadar),
✓ Ülke genelinde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 2.200.258 TL (sürelili yayın ise 1.100.129 TL),	✓ Ülke genelinde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 2.210.000 TL'den 22.100.000 TL'ye kadar (sürelili yayın ise 1.105.000 TL'den 11.050.000 TL'ye kadar),
✓ Kısa mesaj aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 275.012 TL ,	✓ Kısa mesaj aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 280.000 TL'den 2.800.000 TL'ye kadar ,
✓ Yerel düzeyde veya uydu üzerinden yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile ve/veya diğer mecralar aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 54.987 TL .	✓ Yerel düzeyde veya uydu üzerinden yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile ve/veya diğer mecralar aracılığı ile gerçekleşmesi halinde 60.000 TL'den 600.000 TL'ye kadar .
2024 yılında değişiklikten önce haksız ticari uygulamalara karşı uygulanan idari para cezaları:	Kanun Değişikliği ile haksız ticari uygulamalara karşı uygulanması öngörülen yeni idari para cezaları:
✓ 54.987 TL (aykırılık ülke genelinde gerçekleşmiş ise 550.059 TL).	✓ 60.000 TL'den 600.000 TL'ye kadar (aykırılık ülke genelinde gerçekleşmiş ise 600.000 TL'den 6.000.000 TL'ye kadar).

Reklam Kurulu'nun idari para cezası verme yetkisiyle ilgili olarak Kanun Değişikliği ile getirilen en dikkat çeken yeniliklerinden bir diğeri de uzlaşma imkânı. Kanun Değişikliği'nden önce Reklam Kurulu'nun ticari reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin verdiği idari para cezaları için uzlaşma imkânı söz konusu değildi. Ancak, Kanun Değişikliği ile bu durum değiştirilerek Reklam Kurulu'nun verdiği idari para cezalarına karşı da uzlaşma talebinde bulunulabilmesi

imkânı getirildi. Uzlaşmanın sağlanması halinde yürürlükteki mevzuat uyarınca idari para cezasında %50'ye kadar indirim yapılabildiği değerlendirildiğinde, uzlaşma yolunu tercih eden reklam veren, reklam ajansları ve mecra kuruluşları için ciddi indirim imkanlarının söz konusu olacağını söyleyebiliriz. Kanun koyucunun idari işlemlere ilişkin dava süreçlerinin kamuya getirdiği maliyetler ile bu süreçlerin uzunluğunu göz önünde bulundurarak Reklam Kurulu'nun kararlarına karşı uzlaşma yoluna başvuru imkanını getirdiği düşüncesindeyiz.

Yürürlük: Ticari reklamlar ve haksız ticari uygulamalara ilişkin söz konusu değişiklikler Kanun Değişikliği'nin Resmî Gazete'de yayımı ile birlikte yürürlüğe girdi.

C. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da Bilgi ve Belge Sunma Yükümlülüğüne İlişkin Güncellenen Cezalar

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ("**TKHK**") kapsamında, yetkili ve görevli kişi veya kuruluşlara bilgi ve belge sunma yükümlülüğüne aykırı davranışlara uygulanacak yaptırımlara Kanun Değişikliği ile bazı değişiklikler getirildi. Söz konusu değişikliklere ilişkin karşılaştırmalı tablomuzu aşağıda bulabilirsiniz:

Değişiklikten Önceki Düzenlemeler	Yeni Düzenlemeler
✓ İhtara rağmen aykırılığın devamı halinde verilecek idari para cezası, 80.000 Türk lirasından az olmamak üzere " aykırılığın tespitinden " bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayrisafi gelirin %1'i olarak belirlenmişti.	✓ İhtara rağmen aykırılığın devamı halinde verilecek idari para cezası, 80.000 Türk lirasından az olmamak üzere " aykırılığın gerçekleştiği tarihten " bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayrisafi gelirin %1'i olarak belirlenecektir.
✓ Gayrisafi gelirin vergi dairesine bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda, 3.000.000 Türk lirası idari para cezası uygulanmaktaydı.	✓ Gayrisafi gelirin vergi dairesine bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda verilecek idari para cezası, ön ödemeli konut satışlarında 6.000.000 Türk lirası, diğer satışlarda 1.000.000 Türk lirası olarak değiştirildi.
✓ Halihazırda TKHK kapsamında gayrisafi gelirini beyan etme zorunluluğu bulunmayan gerçek kişilerden kayıt ve belge düzenleme ya da saklama yükümlülüğü bulunmayanlar hakkında uygulanacak maktu bir idari yaptırım tutarı düzenlenmemekteydi.	✓ TKHK kapsamında gayrisafi gelirini beyan etme zorunluluğu bulunmayan gerçek kişilerden kayıt ve belge düzenleme ya da saklama yükümlülüğü bulunmayanlar hakkında 50.000 Türk lirası idari para cezası uygulanacaktır.
✓ Bilgi ve belge sunma yükümlülüğüne aykırılığın bir yıl içinde tekrar edilmesi halinde iki katı idari para cezası uygulanmaktaydı.	✓ Bilgi ve belge sunma yükümlülüğüne aykırılığın bir yıl içinde tekrar edilmesi halinde uygulanan iki katı idari para cezası hükmü kaldırıldı.

Yürürlük: Yukarıda yer alan değişiklikler Kanun Değişikliği'nin Resmî Gazete'de yayımı ile birlikte yürürlüğe girdi.

D. Tüketici Kredilerinde ve Konut Finansmanlarında Dijital Dönüşüm

Bilindiği üzere, tüketici kredi sözleşmeleri ve konut finansmanına yönelik sözleşmelerin uzaktan iletişim araçları kullanılarak elektronik ortamda akdedilebilmesi mümkün değildi, zira TKHK yazılılık (yani belgeleri fiziken imzalama) şartı arıyordu. Kanun Değişikliği ile, bankacılık mevzuatına uyum sağlanması amacıyla tüketicilere yönelik kredi sözleşmelerinin ve konut finansmanına yönelik sözleşmelerin kurulmasının yalnızca yazılı olarak değil, aynı zamanda mesafeli olarak da yapılabilmesi imkânı getirildi.

Ayrıca, değişiklikten önceki düzenlemelere göre belirli süreli kredi sözleşmesine ve konut kredisine ilişkin hesapların kredi ödendikten sonra açık kalması için tüketicinin yazılı talebi gerekmektedir. Kanun Değişikliği ile bu talebin kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla, yani elektronik ortamda da iletilebilmesi imkânı getirildi.

Bu yeni düzenlemeler, tüketicilerin kredi işlemlerinde daha hızlı ve pratik bir deneyim yaşamasını hedefliyor.

Yürürlük: Söz konusu değişiklikler Kanun Değişikliği'nin Resmî Gazete'de yayımı ile birlikte yürürlüğe girdi.

E. Doğrudan Satış Sistemi

Kanun Değişikliği ile getirilen yeni düzenlemeyle doğrudan satış sistemi kapsamlı bir şekilde ele alınıp TKHK'ye ayrı bir madde olarak eklendi. Bu sistem, Kanun Değişikliği ile TKHK'ye eklenen yeni düzenlemede doğrudan satış şirketleri tarafından oluşturulan ve iş sözleşmesi ile istihdam edilmeyen bağımsız temsilciler, distribütörler, danışmanlar gibi doğrudan satıcıların komisyon, prim, teşvik ve ödüller karşılığında tüketicilere mal veya hizmet pazarladığı bir yapı olarak tanımlanmakta. Yeni düzenlemede uyulması gereken usul ve esaslara ilişkin birtakım yükümlülükler yer alsa da uygulamaya ilişkin usul ve esasların detaylarının yeni çıkarılacak yönetmelik ile düzenleneceği belirtiliyor.

Doğrudan satış sistemine ilişkin yükümlülüklerle aykırı davranışlar hakkında ise Kanun Değişikliği ile yeni idari para cezaları da getirildi. Buna göre, doğrudan satış şirketinin sermaye şirketi yapısında olması, doğrudan satış sistemi kapsamında mal veya hizmet satın alan tüketiciye 30 (otuz) gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkının tanınması ve çıkarılacak yönetmelik ile belirlenecek diğer koşulların yerine getirilmesi gibi yükümlülüklerle aykırılık söz konusu olması halinde 2.200 Türk Lirası'ndan 5.000.000 Türk Lirası'na kadar idari para cezaları öngörülmekte.

Doğrudan satış sistemine ilişkin bu yeni düzenlemelerin doğrudan satış sektörü için yeni bir dönemin kapılarını aralayacağı düşüncesindeyiz.

Yürürlük: Doğrudan satış sistemine ilişkin bu yeni düzenlemeler Kanun Değişikliği'nin Resmî Gazete'de yayımından itibaren 9 ay sonra yürürlüğe girecektir.

Kanun Değişikliği'nin tam metnine [buradan](#) erişebilirsiniz.

YAZICIOGLU

LEGAL

Saygılarımızla,

Bora Yazıcıoğlu
bora@yazicioglulegal.com

Kübra İslamođlu Bayer
kubra@yazicioglulegal.com

Barış Aslan
baris@yazicioglulegal.com

Bu bilgi notu hukuki görüş niteliğinde değildir. Sadece bilgi amaçlı hazırlanmış ve gönderilmiştir. Konuyla ilgili hukuki görüş almak isterseniz bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.